

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 21 februari 1908, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

(2:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1908 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behöf har Kungl. Maj:t i punkten 1 under sjunde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att höja det i staten för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli upptagna arfvode för departementets expeditionschef från 7,500 kronor till 9,600 kronor, däraf 3,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar; och skulle, vid bifall härtill, det för nämnda afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda anslag i dess helhet komma att höjas från 68,800 kronor till 70,900 kronor.

*Finans-
departemen-
tets afdelning
af Kungl.
Maj:ts kansli.
[1.]**

Med hänvisning till hvad utskottet under punkt 3:o) i sitt den 11 innevarande februari afgifna utlåtande angående regleringen af ut-

* Angifver punkt i den kungl. propositionen.

gifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel anført beträffande löneförhöjning åt expeditionschefen i civildepartementet, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må höja det i staten för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli upptagna arfvode för departementets expeditionschef från 7,500 kronor med 1,500 kronor till 9,000 kronor, däraf 3,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar.

Vid bifall härtill kommer det för nämnda afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda anslag i dess helhet att höjas från 68,800 kronor till 70,300 kronor.

Kammarkollegium.

Kammar-
kollegium.
[2.]

2:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen, att, i afvaktan på den proposition angående ny löneroglering för kammarkollegium, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, det för kammarkollegium uppförda ordinarie anslaget måtte tills vidare beräknas till oförändradt belopp, eller 122,100 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet härigenom skolat för Riksdagen

anmäla.

Kammarrätten.

Kammar-
rätten.
[3.]

3:o) Under punkt 3:o) har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att, i afvaktan på den proposition angående ny löneroglering för kammarrätten, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för kammarrätten uppförda ordinarie anslag måtte beräknas en förhöjning af 65,000 kronor och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 256,900 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Tullverket.

4:o) Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels att, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 tillstyrkta ändringar i tullverkets stater, för år 1909 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 4,372,700 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, hvarigenom nämnda anslagstitel, i nu gällande riksstat upptagen till 4,146,100 kronor, komme att höjas med 226,600 kronor,

Tullverket.
[4.]

dels ock att medgifva

ej mindre att, i afvaktan på definitiv reglering af kustbevakningen i Stockholms skärgård, tills vidare under år 1909, så länge den nuvarande kontrollören vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm kvarstår i tjänsten, till aflöning åt honom må, utöfver det å indragningsstaten för honom uppförda lönebelopp, af tullmedlen disponeras ett belopp, motsvarande tjänstgöringspenningarna vid tjänsten enligt 1904 års aflönings- och ålderstilläggsstater;

än äfven att de belopp, som enligt aflöningsstaten för lokaltullförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen äro afsedda för aflöning af betjante vid kustbevakningen, må, i den mån af dem innehafda befattningar under innevarande år varda lediga och med afseende å förändrade anordningar vid bevakningen befinnas kunna utan olägenhet indragas, disponeras till jakt- och båtlega under samma år för sådana af kustbevakningen använda tjänstefarkoster, i hvilka anbragts för deras framdrifvande afsedda motorer.

Af den i ärendet lämnade utredning, som innefattas å sid. 3—36 i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 inhämtas, att enligt Kungl. Maj:ts förslag tullverkets ordinarie utgiftsstater för år 1909 skulle komma att utvisa följande slutsummor:

aflöningsstaten	kronor 3,319,950: —
ålderstilläggsstaten	” 250,000: —
öfvergångsaflöningsstaten	” 700: —
indragningsstaten	” 7,880: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och betjante	” 300,000: —
pensionsstaterna för aflidna tjänstemäns och betjantes efterlämnade änkor och barn (däraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	” 35,000: —
omkostnadsstaten	” 459,170: —

Summa kronor 4,372,700: —

och anser sig utskottet böra i detta sammanhang erinra, dels att 1907 års Riksdag å extra stat för innevarande år beviljat, till förstärkning af arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen ett anslag af 14,000 kronor samt för bestridande af kostnaderna för en tullbehandlings- och upplysningsbyrå inom styrelsen ett anslag af 36,750 kronor, däraf voro afsedda för år 1907 12,250 kronor och för år 1908 24,500 kronor, dels ock att Kungl. Maj:t i punkterna 10, 11 och 12 under förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att jämväl för år 1909 för berörda ändamål anvisa motsvarande belopp, tillhoppa 38,500 kronor, öfver hvilka framställningar utskottet under punkterna 12 och 13 här nedan afgifver yttrande.

Ofvan angifna ökning i staternas slutsumma har uppkommit på följande sätt:

Aflöningsstaten har, på sätt här nedan angifves, ökats med	kronor	208,800: —	
Omkostnadsstaten har, för öfvergång till motordrift för kustbevakningens farkoster, ökats med	„	20,000: —	228,800: —
Öfvergångsstaten har genom fyra å den- samma uppförda personers afgang minskats med	kronor	1,400: —	
Indragningsstaten har genom en å den- samma uppförd persons död minskats med	„	800: —	2,200: —
			Återstå kronor 226,600: —.

Nyssnämnda ökning i aflöningsstaten skulle uppkomma därigenom, att å tullverkets för lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen gällande aflöningsstat skulle uppföras följande nya tjänstemän och be- tjänte, nämligen:

<i>dels</i> en kontrollör i tredje lönegraden (förste kon- trollör) eller med lön 3,000 kronor, tjänstgörings- penningar 1,200 kronor och rätt till två ålders- tillägg å tillsammans 1,000 kronor	kronor	4,200: —
<i>dels</i> sexton kontrollörer i andra lönegraden, däraf en kontrollör och uppbörds-kassör, eller med lön 2,700 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 1,000 kronor	„	59,200: —
<i>dels</i> tjugutvå kammarskrifvare i tredje lönegraden		
	Transport kronor	63,400: —

Transport	kronor	63,400: —
eller med lön 1,800 kronor, tjänstgöringspenningar 800 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 1,000 kronor	„	57,200: —
dels fyra kammarskrifvare i andra lönegraden eller med lön 1,800 kronor, tjänstgöringspenningar 600 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 800 kronor	„	9,600: —
dels sex kammarskrifvare i första lönegraden eller med lön 1,800 kronor, tjänstgöringspenningar 400 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 600 kronor	„	13,200: —
dels sex uppsyningsmän i andra lönegraden eller med lön 1,100 kronor, tjänstgöringspenningar 600 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 300 kronor	„	10,200: —
dels trettiofire vaktmästare i tredje lönegraden eller med lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 500 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 300 kronor	„	46,200: —
dels fyra vaktmästare i andra lönegraden eller med lön 800 kronor, tjänstgöringspenningar 400 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 300 kronor	„	4,800: —
dels ock fyra vaktmästare i första lönegraden eller med lön 700 kronor, tjänstgöringspenningar 350 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 200 kronor	„	4,200: —
Summa kronor		208,800: —.

Enligt hvad statsrådsprotokollet utvisar, skulle de föreslagna nya tjänstemännen och betjante erhålla följande placering:

- vid tullkammaren i Stockholm fyra kammarskrifvare;
- vid packhusinspektionen i Stockholm två kontrollörer och tio kammarskrifvare;
- vid nederlagskontoret i Stockholm en uppsyningsman;
- vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm tio vaktmästare;
- i Uppsala en vaktmästare;
- vid en hvar af tullkamrarna i Jönköping, Karlskrona, Lund, Lysekil och Karlstad en kammarskrifvare;
- i Oskarshamn en kammarskrifvare och en vaktmästare;

i *Karlshamn* en kontrollör;
 vid *tullkammaren i Malmö* en kontrollör;
 vid *packhusinspektionen i Malmö* två kontrollörer, två kammar-
 skrifvare och två vaktmästare;
 vid *tullbevakningsinspektionen i Malmö* en uppsyningsman och tio
 vaktmästare;
 i *Landskrona* en kontrollör, en kammarskrifvare och två vakt-
 mästare;
 i *Hälsingborg* två kontrollörer;
 i *Trelleborg* en kontrollör och en kammarskrifvare;
 i *Halmstad* en kontrollör och en uppsyningsman;
 i *Varberg* en vaktmästare;
 vid *tullkammaren i Göteborg* en förste kontrollör, en kontrollör och
 två kammarskrifvare;
 vid *uppbördskontoret i Göteborg* en kontrollör;
 vid *packhusinspektionen i Göteborg* tre kontrollörer, fyra kammar-
 skrifvare och en vaktmästare;
 vid *tullbevakningsinspektionen i Göteborg* två uppsyningsmän och
 tio vaktmästare;
 i *Mon* en vaktmästare;
 i *Örebro* en kammarskrifvare;
 i *Gäfle* en uppsyningsman;
 i *Sundsvall* en kammarskrifvare och två vaktmästare.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft en af herr
A. C. Lindblad m. fl. inom Andra Kammaren väckt motion, (n:o 186) däri
 föreslagits, att Riksdagen måtte i riksstaten för 1909 öka det af Kungl.
 Maj:t för beredande af kostnadsfri ledighet åt vissa bevakningsbetjände
 vid tullverket äskade beloppet 15,000 kronor med 9,000 kronor eller
 till 24,000 kronor.

I afseende å de till stöd för framställningen anförda skäl får
 utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
 yttrande.*

Beträffande inrättandet af de af Kungl. Maj:t föreslagna nya
 tjänsterna vid tullverkets lokalförvaltning har utskottet, då behovet af
 detsamma endast lärers få anses vara en nödvändig följd af den allt-
 jämt växande tulltrafiken, ansett sig böra förorda förslaget i denna del.
 Utskottet har emellertid velat, i likhet med statsutskottet vid åtskilliga
 föregående Riksdagar uttala, att utskottet icke ansett sig kunna ingå

i närmare granskning beträffande antalet af de tjänstemän och betjante vid tullverket, som i olika grader ansetts böra å skilda orter anställas. Då utskottet sålunda förordar anställande af ett så betydande antal nya ordinarie tjänstemän och betjante, skulle det visserligen, såsom af generaltullstyrelsen och departementschefen uttalats, kunna ifrågasättas, om icke det å aflöningsstaten uppförda förslagsanslaget å 350,000 kronor till vikariatsersättning, extra biträden m. m. skulle kunna ned sättas, men med afseende å hvad som meddelats angående redan verk ställda eller påtänkta förhöjningar i dagaflöningen åt i tjänstgöring inkallade e. o. kammarskrifvare och e. o. betjante samt i betraktande af att anslaget under åren 1906 och 1907 måst högst betydligt öfver skridas, har utskottet icke velat föreslå någon minskning af detsamma.

Vidkommande herr Lindblads m. fl:s ofvannämnda motion vill utskottet till en början erinra därom, att af nyss omförmälda anslag till vikariatsersättning m. m. må enligt gällande aflöningsstat högst 15,000 kronor användas för beredande af kostnadsfri ledighet åt bevak ningsbetjante, som ej äro berättigade till semester. Enligt tullverkets aflöningsreglemente må, i den mån ifrågavarande anslag därtill förslår, betjänt, som icke är berättigad till semester, kunna tilldelas ledighet under högst femton dagar af ett och samma kalenderår med bibehål lande af sin aflöning. Förevarande anslag var i 1907 års stat upptaget med ett belopp af 10,000 kronor. I sin skrifvelse till Kungl. Maj:t angående 1908 års stater anförde emellertid generaltullstyrelsen, att styrelsen för att kunna begränsa utgifterna för den kostnadsfria ledig heten till anvisadt belopp måst vägra andra betjante sådan ledighet än dem, som tillhörde den stationära tullbevakningen, nämligen vakt mästare och roddare, samt voro anställda å platser, hvarest tjänst göringen vore lika ansträngande under vinter som under sommartid, eller tullplatserna söder om Gäfle samt i Riksgränsen, Haparanda, Östersund och Storlien. På grund af anslagets otillräcklighet hade dock icke heller åt sistnämnda bevakningsbetjante kunnat beredas ledighet i den utsträckning, som årligen begärts, utan hade ledigheten å flera platser måst inskränkas till femton dagar hvartannat år eller sju dagar årligen. Till afhjälpande af denna olägenhet och med hän syn till det ökade antal bevakningsbetjante, som af styrelsen för år 1908 föreslogs, hemställde styrelsen om anslagets höjning till 22,000 kronor. Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anförde departe mentschefen, bland annat, efter erinran om hvad den af Kungl. Maj:t den 6 november 1900 tillsatta s. k. tullstatskommittén i förevarande

ämne uttalat, att tillräckliga skäl icke syntes föreligga att frångå kommitténs, efter hvad det ville synas, af Kungl. Maj:t och Riksdagen biträdda uppfattning, enligt hvilken syftet med förevarande anslag tydligen varit icke att tillförsäkra den stationära tullbevakningen i allmänhet eller ens någon viss del däraf ifrågavarande förmån såsom en densamma under alla förhållanden tillkommande rättighet, utan endast att ledighet skulle kunna, efter pröfning i hvarje särskildt fall och då sådant på grund af ansträngande tjänstgöring eller eljest finnes af omständigheterna påkalladt, beviljas; och ansåg sig förty departementschefen icke kunna biträda styrelsens förslag om höjning af anslaget till ifrågasatt belopp. Med afseende å det föreslagna ökade antalet bevakningsbetjante, anslöt sig emellertid departementschefen i så måtto till förslaget, att han hemställde om framställning till Riksdagen om höjning af anslaget från 10,000 kronor till 15,000 kronor. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till 1907 års Riksdag framställda förslag blef af Riksdagen bifallet, och anslaget är, såsom nämnts, i innevarande års stat uppfördt med 15,000 kronor.

Då utskottet biträder den af departementschefen år 1907 sålunda uttalade uppfattningen, att den kostnadsfria ledigheten bör tillkomma ofvan angifna klasser af bevakningsbetjante, icke såsom en ovillkorlig rätt, utan såsom en förmån, hvilken efter pröfning i hvarje särskildt fall af de därför talande omständigheterna må kunna dem beredas, och då motionärerna ej ens påstått, än mindre visat, att det nuvarande anslaget varit otillräckligt för beredande af sådan förmån i de fall, då verkligt behof däraf förelegat, anser sig utskottet böra afstyrka motionen.

Kungl. Maj:ts förslag om omkostnadsstatens höjande med 20,000 kronor för öfvergång till motordrift för kustbevakningens farkoster har utskottet lämnat utan erinran.

Hvad Kungl. Maj:t i öfrigt under förevarande punkt föreslagit har utskottet jämväl ansett sig böra tillstyrka.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

1:o) med afslag å herr Lindblads m. fl:s ofvan nämnda motion och med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 tillstyrkta ändringar i tullverkets stater för år 1909 bestämma dessa stater till följande belopp:

aflöningsstaten	kronor	3,319,950: —
ålderstilläggsstaten	„	250,000: —
öfvergångsaflöningsstaten	„	700: —
indragningsstaten	„	7,880: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och betjante	„	300,000: —
pensionsstaterna för aflidna tjän- stemäns och betjantes efterläm- nade änkor och barn (däraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	„	35,000: —
omkostnadsstaten	„	459,170: —
Summa kronor		4,372,700: —

och sålunda för år 1909 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp, 4,372,700 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen;

2:o) på sätt af Kungl. Maj:t blifvit föreslaget medgifva,

a) att, i afvaktan på definitiv reglering af kustbevakningen i Stockholms skärgård, tills vidare under år 1909, så länge den nuvarande kontrollören vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm kvarstår i tjänsten, till aflöning åt honom må, utöfver det å indragningsstaten för honom uppförda lönebelopp, af tullmedlen disponeras ett belopp, motsvarande tjänstgöringspenningarna vid tjänsten enligt 1904 års aflönings- och ålderstilläggstater; samt

b) att de belopp, som enligt aflöningsstaten för lokaltullförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen äro afsedda för aflöning af betjante vid kustbevakningen, må, i den mån af dem innehafda befattningar under innevarande år varda lediga och med afseende å förändrade anordningar vid bevakningen finnas kunna utan olägenhet indragas, disponeras till jakt- och båtlega under samma år för sådana af kustbevakningen använda tjänstefarkoster, i hvilka anbragts för deras framdrifvande afsedda motorer.

Kommerskollegium.

Uppförande å
kommerskolle-
gii stat af en
byråchefsbefattning i
stället för den
därstädes upp-
tagna första
aktuariebe-
fattningen för
det arbets-
statistiska
arbetet
m. m.

[5.]

5:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen medgifva, att, i stället för den i staten för kommerskollegium uppförda aflöning till en förste aktuarie för det arbetsstatistiska arbetet, må därstädes uppföras aflöning till en byråchef och föreståndare för det arbetsstatistiska arbetet m. m. med 6,400 kronor, däraf 4,400 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 50—80 i statsrådsprotokollet.

För närvarande uppehålls arbetet å kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik af en förste aktuarie och föreståndare, en biträdande förste aktuarie, tre e. o. aktuarier och tre amanuenser jämte biträdande personal i öfrigt. Af dessa åtnjuta de båda förste aktuarierna en aflöning af 4,500 kronor hvardera, de e. o. aktuarierna 3,000 kronor hvardera och amanuenserna 1,800 kronor hvardera. Till bestridande af dessa aflöningar — förutom den till föreståndaren utgående, hvilken är uppförd å ordinarie stat, samt ett amanuensarfvode — jämte öfriga af afdelningens arbete betingade utgifter är för innevarande år på extra stat anvisadt ett belopp af 24,852 kronor. På grund af den alltjämt växande arbetsbördan för afdelningen föreslås nu af Kungl. Maj:t, att föreståndaren skulle såsom byråchef uppföras med aflöning lika med kommerseråd, hvarjämte beräknas, att till aflöning åt den i öfrigt erforderliga personalen å afdelningen jämte öfriga utgifter skulle åtgå följande belopp:

arfvoden till två tjänstemän, hvardera till belopp, motsvarande aflöningen till andra gradens tjänstemän inom verket	kronor	9,000: —
arfvode till en tjänsteman till belopp, motsvarande aflöning till en första gradens tjänsteman	„	3,000: —
arfvoden till tre amanuenser å 1,800 kronor hvardera	„	5,400: —
ersättning till skrif- och räknebiträden	„	4,320: —
arfvode till en vaktmästare	„	800: —
vikariatsersättningar och gratifikationer samt ersättningar till tillfälliga biträden och extra vaktbetjäning	„	1,630: —
	transport kronor	24,150: —

	transport kronor	24,150: —
ersättning till ombud i orterna för införskaffande af primäruppgifter för den allmänna socialstatistiken	„	12,000: —
ersättning för bekommande af primäruppgifter för de särskilda specialundersökningarna	„	5,000: —
ersättning till särskilda tillkallade sakkunniga samt till författararfvoden	„	1,000: —
		<hr/>
	kronor	42,150: —

eller i afrundadt tal 42,200 kronor.

Då emellertid de aflöningsbelopp, som hittills utgått dels såsom tilläggsarfvode till den tjänsteman, som hade att bestrida sekreterargöromålen å byrån, 1,500 kronor, dels såsom arfvode till en amanuens, 1,800 kronor, lämpligen syntes kunna tills vidare likasom hittills utgå af anslaget för befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket, beräknas således, efter afdrag af nyssberörda arfvodesbelopp, tillhopa 3,300 kronor, det för ändamålet därutöfver erforderliga anslaget för år 1909 till 38,900 kronor.

Ökningen i det å sjunde hufvudtiteln uppförda extra anslaget till arbetsstatistiska undersökningar skulle således belöpa sig till 14,048 kronor.

Då det vidare syntes önskvärdt, att de organisationsförändringar och aflöningsförbättringar m. m., som genom beviljande af nämnda medel skulle möjliggöras, måtte kunna vinna tillämpning redan från midten af innevarande år, samt för detta ändamål skulle — då ett belopp, motsvarande det beräknade arfvodet, 800 kronor, till en vaktmästare å den arbetsstatistiska afdelningen för år 1908 redan ställts till kommerskollegii förfogande — erfordras ett belopp af 6,624 kronor, har Kungl. Maj:t på sätt under punkt 22 här nedan omförmäles, föreslagit Riksdagen att på extra stat bevilja, förutom ofvan omförmälda belopp, 38,900 kronor, äfven ett för innevarande år afsedt belopp af 6,624 kronor.

Med hänsyn till hvad i statsrådsprotokollet omförmäles dels angående den ifrågavarande afdelning påhvilande arbetsbördan och vikten af att det statistiska arbetet må kunna anförtros åt därtill fullt kompetenta och lämpliga personer, dels ock angående behovet af ökad anslag för bestridande af utgifter, som icke äro att hänföra till tjänstemännens aflönningar, har utskottet ansett sig böra biträda förslaget i hvad det afser såväl föreståndarens uppflyttning till byråchef med aflöning lika

med kommerseråd som ock anvisande på extra stat af det för år 1909 afsedda beloppet 38,900 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande af ett belopp af 6,624 kronor, afsedt att möjliggöra påbörjandet af den utvidgade organisationens verksamhet redan från och med den 1 nästkommande juli, har utskottet ansett det i någon mån tvifvelaktigt, huruvida en sådan anordning är af behofvet påkallad. Då utskottet emellertid inhämtat, att ett afslag å Kungl. Maj:ts framställning i denna del skulle hafva till följd att en del redan påbörjade arbeten måste tillsvidare afbrytas samt åtskilliga redan nu af brist på arbetskraft försenade arbeten ytterligare uppskjutas, har utskottet ansett sig böra åtminstone delvis biträda framställningen ifråga. Utskottet har nämligen inhämtat att de anslag, som anses oundgängligast af nöden till undvikande af nyssnämnda olägenheter äro: till en ytterligare tjänsteman i andra lönegraden 2,250 kronor, till vikariatsersättningar och gratifikationer m. m. 750 kronor samt till aflöningsförbättring åt nuvarande ombud och ersättning åt flere specialombud 1,000 kronor, tillhoppa 4,000 kronor. Detta belopp har utskottet ansett sig böra förorda.

Under hänvisning till sin under punkt 22 här nedan gjorda hemställan får utskottet alltså, med anledning af Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag, hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att, i stället för den i staten för kommerskollegium uppförda aflöning till en förste aktuarie för det arbetsstatistiska arbetet, må därstädes uppföras aflöning till en byråchef och föreståndare för det arbetsstatistiska arbetet m. m. med 6,400 kronor, däraf 4,400 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar.

*Höjning af
det å kom-
merskollegii
stat uppförda
anslag till
amanuenser
och andra
extra biträden
m. m.
[6.]*

6:o) Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, med ändring af benämningen å det i staten för kommerskollegium uppförda ordinarie anslag till juridiskt biträde, amanuenser och andra extra biträden, grufkartekontoret, vikariatsersättningar, renskrifning m. m. därhän, att orden »juridiskt biträde» därur uteslutas, höja samma anslag, nu 30,510 kronor, med 8,390 kronor till 38,900 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 80—88 i statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande anslag, nu 30,510 kronor, har, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, under de senare åren visat sig otillräckligt,

på grund hvaraf Kungl. Maj:t för hvar och ett af åren 1904—1907 af tillgängliga medel anvisat erforderliga belopp för att fylla de behof, som äro afsedda att med anslaget tillgodoses, nämligen för år 1904 3,160 kronor, för år 1905 3,000 kronor, för år 1906 2,999 kronor 67 öre och för år 1907 högst 3,700 kronor. Af anslaget har bestridts, bland annat, dels arfvoden åt de å kommerskollegii byråer samt afdelning för näringsstatistik anställda åtta amanuenser, af hvilka en uppbär 1,600 kronor och de öfrige 1,200 kronor, dels ock arfvode åt ett juridiskt biträde med 1,000 kronor, hvilket arfvode emellertid från och med oktober 1906 på grund af vissa ärendens öfverflyttning från kollegium till utrikesdepartementet kunnat indragas. Den nu föreslagna förhöjningen i anslaget är, bland annat, afsedd dels till förbättring af amanuensarfvodena, så att ett af dessa skulle utgå med 1,800 kronor och ett hvar af de öfriga med 1,500 kronor, dels till anställande af ytterligare en amanuens med ett arfvode af likaledes 1,500 kronor, dels ock till anställande hos ämbetsverkets chef af ett särskildt arbetsbiträde med arfvode af 1,000 kronor. Fördelningen af det äskade förhöjda anslaget på de olika utgiftsrubrikerna har beräknats på följande sätt:

för kollegii byråer:

6 amanuensarfvoden, däraf ett å 1,800 kronor och fem å 1,500 kronor	kronor	9,300: —
semester- och öfriga vikariatsersättningar	„	2,450: —
grufkartekontoret	„	4,560: —
renskrifning	„	2,800: —
ersättning åt extra ordinarie tjänstemän utan fast arfvode	„	6,700: —
ersättning åt tillfälliga biträden och extra vaktbetjäning	„	1,050: —

för afdelningen för näringsstatistik:

3 amanuensarfvoden å 1,500 kr. ...	kronor	4,500: —
semesterersättningar	„	387: 50
gratifikationer	„	472: 50
1 manligt biträde	„	800: —
5 kvinnliga biträden	„	5,400: —
för särskilda statistiska uppgifter	„	450: —
	Summa kronor	12,010: —
		38,870: —

eller i afrundadt tal 38,900 kronor.

Under framhållande af att behovet af ökad anslag för ifrågasvarande ändamål förefunnes äfven för innevarande år, men det gifvetvis icke kunde ifrågakomma att för sådant ändamål höja det å kollegii stat uppförda ordinarie anslaget till amanuenser m. m. samt tillgängliga medel till fyllande af anslagsbehovet för innevarande år icke vore att påräkna, har departementschefen uttalat, att det härför erforderliga beloppet torde böra af Riksdagen begäras i form af ett särskildt extra anslag, och har Kungl. Maj:t, på sätt af punkt 18 här nedan inhämtas, jämväl gjort framställning i sådant syfte.

Utskottet, som icke funnit den föreslagna förhöjningen i de nu utgående amanuensarfvodena större än hvad af omständigheterna skäliggen må anses påkalladt samt, på grund af hvad därom i statsrådsprotokollet anförts, anser anställandet af ytterligare en amanuens hos ämbetsverket af behovet betingadt, har alltså icke funnit anledning till anmärkning mot förslaget i denna del. Då utskottet däremot icke är öfvertygadt om att det för ämbetsverkets chef är erforderligt att till sitt ständiga förfogande kunna påräkna särskildt arbetsbiträde, har utskottet icke kunnat förorda förslaget i hvad det afser beräkning af ett belopp af 1,000 kronor för berörda ändamål. Den föreslagna förhöjningen i öfrigt liksom anvisande på extra stat af ett för innevarande år afsedt belopp, motsvarande den af utskottet nu tillstyrkta anslagsförhöjningen för år 1909, har utskottet ansett sig böra förorda.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen med anledning af Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning må, med ändring af benämningen å det i staten för kommerskollegium uppförda ordinarie anslag till juridiskt biträde, amanuenser och andra extra biträden, grufkartekontoret, vikariatsersättningar, renskrifning m. m. därhän, att orden »juridiskt biträde» därur uteslutas, höja samma anslag, nu 30,510 kronor, med 7,390 kronor till 37,900 kronor.

Då utskottets under punkt 5 här ofvan gjorda hemställan innebär en förhöjning af anslaget till kommerskollegium med 1,900 kronor kommer vid bifall härtill och till hvad utskottet under punkt 6 före-

slagit hela det i 1908 års riksstat uppförda ordinarie anslaget till kommerskollegium att höjas från 85,110 kronor till 94,400 kronor, eller således med 9,290 kronor.

Patent- och registreringsverket.

7:o) Kungl. Maj:t, har föreslagit Riksdagen att, med godkännande af det enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 tillstyrkta förslaget till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1909, medgifva,

Patent- och
registrerings-
verket.
[7.]

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enlighet med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1909 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varumärken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1909 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1909 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse.

Omförmälda förslag till utgiftsstat är af följande lydelse:

Utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1909.

				K r o n o r						
				Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Summa aflöning.				
<i>A. Aflöningar</i>										
1 öfverdirektör.....	5,000	2,000	7,000	Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor.						
1 öfveringenjör.....	3,700	1,800	5,500							
1 öfveringenjör.....	3,700	1,800	5,500							
1 ledamot och sekreterare	3,000	1,500	4,500	Lönen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.						
2 ledamöter och sekreterare	6,000	3,000	9,000							
1 registrator och arkivarie	1,800	1,200	3,000							
1 notarie	1,800	1,200	3,000							
1 byråingenjör	1,800	1,200	3,000							
7 byråingenjörer	12,600	8,400	21,000							
1 bokhållare	1,800	1,200	3,000							
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	Lönen kan efter 5 år höjas med 100 kronor.						
1 vaktmästare	500	300	800							
2 vaktmästare	1,000	600	1,600				68,000			
<i>Anm.</i> Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.										
Anslag till ålderstillägg, förslagsvis.....							11,300	—	79,300	—
<i>B. Omkostnader.</i>										
Förslagsanslag.										
Till adjungerade ledamöter, tjänstemän öfver stat, biträdande ingenjörer, amanuenser, särskildt tillkallade tekniska biträden, extra skrifbiträden, extra vaktmästare, vikariatsersättningar m. m.							98,000	—		
,, renskrifning och skrifmaterialier, postafgifter, hyror, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m.							40,700	—		
,, böcker och tidskrifter, trycknings- och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m. efter afdrag af influtna prenumerationsafgifter och dylikt							80,000	—		
,, återställda registreringsafgifter.....							5,600	—		
,, bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern....							1,600	—	225,900	—
summa kronor							—	—	305,200	—

Den föreslagna utgiftsstaten skiljer sig från den för ämbetsverket nu gällande stat därigenom, att dels förslagsanslaget till ålderstillägg blifvit höjdt från 10,800 kronor med 500 kronor till 11,300 kronor, dels det i staten för år 1908 upptagna förslagsanslaget till adjungerade ledamöter, tjänstemän öfver stat m. m. i enlighet med 1907 års Riksdags därom uttalade önskan blifvit uppdeladt i två särskilda anslag med de rubriker, som angifvas af ofvan intagna stat, dels ock sistnämnda båda anslag, tillhopa 138,700 kronor, upptagits med ett belopp, som med 3,900 kronor understiger motsvarande anslag i innevarande års stat 142,600 kronor. Då emellertid i sistnämnda belopp ingick hyra för år 1907 med 22,300 kronor för den af ämbetsverket förhyrda fastigheten n:o 6 i kvarteret Rännilen med adress nummer 7 vid Birger Jarlsgatan här i Stockholm, utvisar nu ifrågavarande anslag, berörda hyresbelopp oafsedt, i själfva verket en höjning af 18,400 kronor. Denna förhöjning är afsedd till följande ändamål:

till arfvode åt en adjungerad ledamot å bolagsafdelningen samt	
nödig förstärkning af den e. o. personalen i öfrigt	kronor 5,500: —
till biträde af adjungerade ledamöter	” 4,200: —
till renskrifning samt skrif- och ritmaterialier	” 3,000: —
till extra vaktbetjäning	” 700: —
till ökad biträde vid klassificering af in-	
komna utländska patentskrifter	” 5,000: —
	<hr/> Summa kronor 18,400: —

Då utskottet, af hvad därom i statsrådsprotokollet meddelas, funnit patent- och registreringsverkets alltjämt starkt tillväxande arbetsbörda kräfva en ytterligare tillökning i dess arbetskrafter samt icke haft något att erinra mot de belopp, som för sådant ändamål föreslagits, får utskottet, som ej heller i öfrigt funnit anledning till anmärkning emot hvad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, hemställa,

att Riksdagen må

- a) godkänna ofvan intagna förslag till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1909;
- b) medgifva,

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enligt

het med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1909 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varumärken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1909 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1909 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse.

Rese- och traktamentspenningar.

*Ang. motion
i fråga om
yrkesinspek-
törernas rese-
ersättning.*

8:o) I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 161) hafva herr *S. H. Kvarnzelius m. fl.* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att yrkesinspektör vid resa i tjänsten skall äga rätt till ersättning från statsverket enligt tredje klassen af resereglementet af den 13 december 1907.

Till stöd för framställningen hafva motionärerna anfört följande:

»Vid ordnandet af fabriksinspektionen under 1899 års riksdag blefvo yrkesinspektörerna vid fastställande af deras löneförmåner placerade i fjärde klassen af då gällande resereglemente. Sedan dess har dels genom enskild motion förslag väckts om deras uppflyttning i högre reseklass och dels af Kungl. Maj:t i upprepade fall vid 1902 och 1905 års riks-

dagar framställning gjorts i samma syfte. I framställningen till 1905 års Riksdag yttrar departementschefen: »Det torde emellertid svårligen kunna förnekas, att det dagtraktamente af 6 kronor, som yrkesinspektör under tjänsteresa åtnjuter, med hänsyn till i allmänhet gällande priser å kost och logi är otillräckligt, hvaremot det belopp, hvarmed dagtraktamente utgår till dem, som räknas till tredje klassen af gällande rese-reglemente eller 10 kronor, äfven i fråga om yrkesinspektörerna knappast kan anses för högt. Vikten af det uppdrag, som är yrkesinspektörerna anförtrodt, synes också tala för, att dem tillkommande resekostnads-ersättning bör beräknas efter tredje klass i resereglementet.»

Hvad departementschefen då anfört, torde alltjämt äga sitt berättigande och en höjning af resekostnadsersättningen åt yrkesinspektörerna fortfarande få anses som ett rättvist kraf från dessa tjänstemäns sida.

Nu har Kungl. Maj:t den 13 december 1907 utfärdat ett nytt resereglemente, genom hvilket är afsedt att uppnå en bättre samstämmighet mellan statstjänares verkliga utgifter under tjänsteresa och den ersättning han härför åtnjuter. I detta syfte är en så godt som genomgående höjning af dagtraktamentena vidtagen, medan å andra sidan vissa inskränkningar äro gjorda såväl beträffande beräkandet af dagtraktamentsersättning som ersättning för effekttransport.

Om också fördelningen af dagtraktamente samt rese- och andra ersättningar genom detta nya resereglemente blifvit bättre afvägd, än hvad förut varit fallet, torde man dock kunna påstå, att totala resekostnadsersättningen enligt 4:de klassen icke blir afsevärdt bättre än enligt förut gällande reglemente. Yrkesinspektörerna, hvilka af Kungl. Maj:t, väl med hänsyn till föregående riksdagsbeslut, alltfortfarande placerats i 4:de klassen, stå således fortfarande kvar på ungefär samma ståndpunkt som förut. För en tjänsteman af motsvarande grad, som endast tillfälligtvis företager en eller annan tjänsteresa om året, är det af mindre betydelse, om den reseersättning, som han af statsverket uppbär, ej fullt täcker hans utgifter, men helt annorlunda ställer sig förhållandet med yrkesinspektörerna, hvilka genom sina tjänsteåligganden äro tvingade att vistas längre tid på resor, och synes mig häri ligga ett mycket talande skäl för deras förflyttande till högre reseklass.

Om man genomser förteckningen öfver de tjänstemän, som af Kungl. Maj:t placerats i 3:dje klassen af det nya resereglementet, finner man äfven, att största delen af de statstjänare, hvilka hafva mot yrkesinspektörernas svarande examensbetyg, utbildning och tjänsteåliggande, finnas placerade i denna klass, nämligen: arkitekt hos fångvårds-

järnvägs- och medicinalstyrelsen, bergmästare, byrådirektör i järnvägsstyrelsen och riksförsäkringsanstalten, byråingenjör i telegrafstyrelsen, distriktschef vid statens järnvägar och vid väg- och vattenbyggnadsdistrikten, inspektör öfver elektriska ledningar, såväl som en del öfriga inspektörer, kemist hos marinförvaltningen, marindirektör, maskindirektör vid statens järnvägar, rättskemist och verkstadsdirektör i telegrafverket.

Att såsom nu skett placera yrkesinspektörerna i en lägre reseklass än dessa här uppräknade med dem jämställda tjänstemän kan befaras verka därhän, att man icke med säkerhet kan påräkna de för uppdraget mest lämpliga personerna för utöfvandet af det grannliga och makt-påliggande arbete, som åligger våra yrkesinspektörer, och sålunda försvåra ernåendet af det mål som uppställts för vår arbetareskyddslagstiftning.»

*Utskottets
yttrande.*

På sätt af motionärerna erinras, har förevarande fråga vid upprepade tillfällen varit föremål för Riksdagens behandling, senast år 1905 på grund af Kungl. Maj:ts då gjorda framställning om förhöjning af sjunde hufvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar för beredande åt yrkesinspektörerna af nu ifrågasatt förmån.

Statsutskottet yttrade i sitt öfver denna framställning afgifna utlåtande följande:

»Ifrågavarande anslagshöjning har ansetts erforderlig för att åt yrkesinspektörerna, hvilka för närvarande åtnjuta ersättning för resekostnad och dagtraktamente enligt fjärde klassen i gällande resereglemente, bereda rättighet att erhålla dylik ersättning enligt tredje klassen i samma reglemente. En af Kungl. Maj:t till 1902 års Riksdag gjord framställning i detta syfte afslogs af Riksdagen, som till stöd för sitt beslut i ämnet i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 15 maj 1902 anförde, att, då, på sätt föredragande departementschefen antydt, förslag till nytt resereglemente vore på Kungl. Maj:ts pröfning beroende, det hade syntts Riksdagen olämpligt att då förklara yrkesinspektörerna berättigade att för sina tjänsteresor åtnjuta ersättning efter resereglementets tredje klass, enär, vid det förhållande att nytt sådant reglemente måste antagas komma att utfärdas, full visshet ej förefunnes om de förmåner, som skulle komma att på sådant sätt dem tillförsäkras.

Nu har emellertid i statsrådsprotokollet meddelats, att visserligen statskontoret och kammarrätten äfvensom vissa andra myndigheter afgifvit yttranden öfver ett på uppdrag af chefen för civildepartementet

utarbetadt förslag till nytt resereglemente, men att detta ärende, som vore af mycket vidlyftig beskaffenhet, kräfde åtskillig ytterligare beredning, innan detsamma blefve i skick att kunna föreläggas Kungl. Maj:t till slutlig pröfning, hvarförutom det syntes vara ovisst, huruvida det ifrågavarande förslaget vore af beskaffenhet att böra läggas till grund för en ny författning i ämnet.

Med afseende härå och på grund af hvad i statsrådsprotokollet blifvit upplyst angående den rätt till rese- och traktamentsersättning, som tillkommer vissa andra, med yrkesinspektörerna jämförliga grupper af statstjänare, har utskottet ansett Kungl. Maj:ts nu gjorda framställning böra af Riksdagen bifallas;» och hemställde utskottet förty, att den begärda anslagshöjningen måtte af Riksdagen beviljas.

Denna hemställan blef af Första Kammaren bifallen, men af Andra Kammaren afslagen. Vid företagen gemensam votering blefvo Kungl. Maj:ts förslag och utskottets hemställan afslagna med 185 röster mot 172 röster, som afgåfvos för bifall till desamma.

Såsom af motionärerna erinrats, har nytt resereglemente den 13 december 1907 af Kungl. Maj:t utfärdats och hafva däri, bland annat, dagtraktamentena för tredje och fjärde klasserna, förut respektive 10 kronor och 6 kronor, bestämts till respektive 11 kronor och 8 kronor. Då det läres få förutsättas att frågan om yrkesinspektörernas uppflyttning i tredje reseklassen vid reglementets affattande varit föremål för pröfning, utan att likväl så ansetts böra äga rum, tilltror sig icke utskottet att inom så kort tid efter det resereglementet trädte i kraft och innan någon nämnvärd erfarenhet kunnat vinnas angående verkan af de nya bestämmelser i fråga om rese- och traktamentsersättning, som äro i reglementet meddelade, tillstyrka Riksdagen att för sin del besluta den af motionärerna föreslagna förändringen i reglementet.

Utskottet får alltså hemställa,

att herr Kvarnzelius' m. fl:s förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

Ang. anslaget
till skrifmate-
rialier och
expenser,
ved m. m.

9:o) I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning får utskottet hemställa,

[8.]

att Riksdagen må upptaga det å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. med oförändradt belopp, 80,047 kronor, dock att i anslaget må få göras den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga
ordinarie
anslag.

10:o) Beträffande öfriga under sjunde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag har icke någon förändring blifvit föreslagen. Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, må för år 1909 fastställas till samma belopp som i innevarande års riksstat.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga till sjunde hufvudtiteln, gjorda framställningar får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

11:o) Af statsrådsprotokollet inhämtas, att de af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, som tillhörde sjunde hufvudtiteln och borde till ersättande hos Riksdagen anmälas, enligt uppgift från statskontoret vore:

*Ang.
ersättning
för af stats-
kontoret
gjorda för-
skott.
[9].*

till ersättning till ägare af skattefrälsehemman, hvilkas ränta icke blifvit af statsverket inlöst, kronor	33,966: 62
„ inlösen af skattefrälseräntor	„ 6,823: 75
„ inlösen af kronotionde	„ 16,630: 25
„ jämlikt nådiga brefvet den 17 juni 1893 utanordnade medel för godtgörande af utgifter till understöd af svenskt sjöfolk 5,300 kronor, samt jämlikt nådiga brefvet den 15 maj 1903 utbetalta medel för svenska sjömans förskaffande till hemorten 32 kronor 10 öre, eller tillsammans	„ 5,332: 10
„ jämlikt nådiga brefvet den 17 maj 1907 utanordnade medel till gäldande af kostnad för anbringande under år 1906 af registreringsnummer å svenska fartyg	„ 233: 25
„ gäldande af Sveriges bidrag för tiden från och med den 1 september 1906 till och med den 31 augusti 1907 till bestridande af kostnaden för den ständiga sockercommissionen i Brüssel	„ 723: 50
„ kostnader för den under den 3 oktober 1902 tillsatta lönerogleringskommittén	„ 31,617: 62
„ kostnader för den under den 20 januari 1905 tillsatta statistiska kommittén	„ 22,841: 52
„ kostnader för den samma dag tillsatta kommittén för verkställande af revision af lagen angående skydd mot yrkesfara med flera författningar ...	„ 8,794: 57
„ kostnader för revision af förordningen angående sättet för sjöfolks på- och afmönstring m. m. ...	„ 3,417: 22
„ kostnader för den under den 21 december 1906 tillsatta kommittén för afgifvande af förslag till bestämmelser angående kontroll å fartygs sjövärdighet	„ 7,827: —
transport kronor	138,207: 40.

	transport kronor	138,207: 40.
till	kostnader för verkställande af utredning rörande sättet för tillsättande af dispaschörer samt reglering af deras verksamhet m. m.	„ 364: 20
„	kostnader för uppgörande af plan för omorganisation af taxeringsmyndigheterna m. m., 6,184 kronor 50 öre, samt för utarbetande af förslag till förändrade bestämmelser i gällande förordningar angående dels bevilning af fast egendom samt af inkomst, dels ock inkomstskatt, 6,812 kronor 72 öre, eller tillhoppa	„ 12,997: 22
„	kostnader för utredning rörande förändrade bestämmelser angående beskattning af skog	„ 7,825: 02
„	kostnader för utredning i anledning af beslutade tullförhöjningar i främmande länder	„ 4,226: 52
„	kostnader för den under den 22 juni 1906 tillsatta kommitté för revision af gällande tulltaxa	„ 28,332: 39
„	kostnader för utredning af frågan om inrättande af frilager och frihamn	„ 3,742: 30
„	kostnader för biträde vid uppgörande af förslag till bestämmelser rörande frihet från sockerskatt i vissa fall	„ 212: 97
„	kostnader för utarbetande af förslag till ändrade bestämmelser rörande kontrollen vid brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningen	„ 610: —
„	kostnader för utarbetande af förslag till ny ordningsstadga för maltdrycksbryggerierna	„ 383: 20
„	kostnader för verkställande af utredning rörande lagstiftningsåtgärder för lärlingsväsendets ordnande	„ 1,356: 40
	Summa kronor	198,257: 62.

Med iakttagande af grundsatsen om anslags bestämmande till jämnt tal af kronor har departementschefen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra framställning, att till gäldande af omförmälda förskott måtte å extra stat för år 1909 anvisas ett belopp af 198,258 kronor; och har sådan framställning nu blifvit af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till ersättning för ofvanberörda, af statskontoret gjorda förskott, å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 198,258 kronor.

Förstärkning af arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen.

12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, dels att till bestridande af kostnaderna för uppehållande på förordnande under år 1909 af en notarietjänst å generaltullstyrelsens kanslibyrå samt af två revisors-tjänster och en aktuarietjänst å styrelsens revisionsbyrå på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 12,000 kronor, dels ock att till förstärkning af arbetskrafterna å generaltullstyrelsens kameralbyrå likaledes på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

Ang. förstärkning af arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen.
[10, 11.]

Utredningen i detta ärende återfinnes å sid. 103 i statsrådsprotokollet.

På grund af hvad i ärendet förekommit, hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må

a) till bestridande af kostnaderna för uppehållande på förordnande under år 1909 af en notarietjänst å generaltullstyrelsens kanslibyrå samt af två revisors-tjänster och en aktuarietjänst å samma styrelses revisionsbyrå på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 12,000 kronor; samt

b) till förstärkning af arbetskrafterna å generaltullstyrelsens kameralbyrå å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

Generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå.

13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för bestridande af kostnader för generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 24,500 kronor, att utgå direkt af tullmedlen.

Ang. generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå.
[12.]

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 104—107.

Efter det 1907 års Riksdag med viss ändring antagit ett af Kungl. Maj:t framlagdt förslag till förordning angående rätt att hos generaltullstyrelsen erhålla upplysning rörande tullbehandling af varor, afsedda att till riket införas, beviljade samma års Riksdag, på framställning af Kungl. Maj:t, till bestridande af kostnaden för en tullbehandlings- och upplysningsbyrå inom generaltullstyrelsen, å extra stat för år 1908 ett anslag af 36,750 kronor, att utgå direkt af tullmedlen, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1907 däraf utanordna 12,250 kronor.

Den 31 maj 1907 utfärdade Kungl. Maj:t, med godkännande af Riksdagens ändringsbeslut, omförmälda förordning, hvilken trädde i kraft den 1 juli samma år. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t, att inom generaltullstyrelsen skulle inrättas en ny byrå, hvilken under benämning tullbehandlings- och upplysningsbyrån skulle träda i verksamhet berörda den 1 juli.

Det nu begärda anslaget skall, liksom det för innevarande år beviljade, användas för bestridande af kostnaderna för aflönande af byråns personal; och då detsamma är beräknadt efter enahanda grunder, som af förra årets Riksdag pröfvats och godkänts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för *bestridande af kostnader för generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 24,500 kronor att utgå direkt af tullmedlen.

Underhåll och reparationer af publika byggnader.

*Ang.
underhåll och
reparationer
af publika
byggnader.*

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till underhåll och reparationer af publika byggnader på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 50,000 kronor.

Utredningen i detta ärende återfinnes å sid. 107—110 i statsrådsprotokollet.

I fråga om dispositionen af det äskade anslaget anger utredningen, att af detsamma är afsedt att användas 6,000 kronor till reparation af länsresidensets i Jönköping fasader och anläggning af tre yttertrappor samt 3,000 kronor till reparation af länsresidensets i Kristianstad fasader och stensättning af gården.

[13.]

Med anledning af de sålunda tilltänkta byggnadsarbetena finner utskottet, vid det förhållande, att Riksdagen beviljat år 1906 30,500 kronor för vissa förändrings- och reparationsarbeten å länsresidenset i Kristianstad och år 1907 dels 10,500 kronor till påbyggnad, inredning och reparation af den till samma residens hörande östra flygel och dels 47,800 kronor för vissa reparations- och förändringsarbeten å länsresidenset i Jönköping, sig böra ånyo framhålla och särskildt betona den åsikt, utskottet i sitt angående berörda anslag å 10,500 kronor afgifna utlåtande uttalat därom, att det för ej mindre en byggnadsfrågas lösning på ett i möjligaste mån enkelt och billigt sätt än äfven för vinnande af en fullständig öfverblick af de arbeten, som måste å de olika byggnaderna vidtagas, otvifvelaktigt är önskvärdt, att, så vidt möjligt, anslag äskas i ett sammanhang för alla för en och samma byggnad erforderliga arbeten.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må *till underhåll och reparationer af publika byggnader* för år 1909 å extra stat bevilja ett anslag af 50,000 kronor.

Uppförande af nytt landsstatshus i Härnösand.

15:o) Sedan 1907 års Riksdag till uppförande af nytt landsstatshus i Härnösand beviljat ett anslag af 275,000 kronor samt däraf på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1907 disponera beloppet, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af nämnda anslag på extra stat för år 1909 anvisa likaledes 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till *uppförande af nytt landsstatshus i Härnösand* af förut beviljadtt anslag å 275,000 kronor på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Ang.
uppförande af
nytt lands-
statshus i
Härnösand.
[14.]

Underhålls- och restaureringsarbeten vid Borgholms slottsruin.

Ang.
underhålls-
arbeten vid
Borgholms
slottsruin.
[15.]

16:o) Sedan 1905 års Riksdag till utförande af underhållsarbeten vid Borgholms slottsruin på extra stat beviljat ett anslag af 20,000 kronor, däraf för hvartera af åren 1906, 1907 och 1908 anvisats 5,000 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda anslag å extra stat för år 1909 anvisa återstående 5,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till utförande af *underhålls-*
arbeten vid Borgholms slottsruin af förut beviljad
anslag å 20,000 kronor på extra stat för år 1909
anvisa återstående 5,000 kronor.

Uppförande af ny boställslägenhet för tillsyningsmannen öfver Vasamonumentet vid Utmeland i Dalarne.

Ang.
uppförande af
ny boställslä-
genhet för till-
syningsman-
nen öfver Vasa-
monumentet
vid Utmeland
i Dalarne.
[16.]

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med inom öfverintendentsämbetet upprättade förslag af ny boställsbyggnad jämte uthus för tillsyningsmannen öfver Vasamonumentet i Utmeland på extra stat för år 1909 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af högst 8,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 113—119.

Af utredningen i ärendet finner utskottet framgå, att det vid Vasamonumentet i Utmeland belägna, för tillsyningsmannen vid monumentet afsedda boställshuset för närvarande befinner sig i så bristfälligt skick, att det icke lämpligen bör åter iståndsättas, samt att därför och då det är af vikt för monumentets vård, att tillsyningsmannen, som af ålder åtnjutit förmånen af fri bostad i berörda hus, ständigt befinner sig i monumentets närhet, ett nytt boställshus bör uppföras å monumentets tomt.

Utskottet, som tagit del af de inom öfverintendentsämbetet uppgjorda ritningarna till det föreslagna nya boställshuset, har funnit desamma såväl i afseende å husets yttre, af dess grannskap med monumentet betingade arkitektur som ock med hänsyn till dess inredning tillfredsställa de anspåk, som rimligen kunna därå ställas. Ej heller mot den

för byggnaden med därtill börande uthus gjorda kostnadsberäkningen har utskottet något att erinra. Dock har utskottet velat uttala sin förväntan att, såsom äfven af departementschefen framhållits, den invid det nuvarande boställshuset belägna, tillsyningsmannen enskildt tillhöriga uthusbyggnad varder utan kostnad för statsverket bortskaffad och marken där den stått, planerad, samt att vid det nya husets uppförande erforderligt timmer i lämplig utsträckning tages från den monumentet tillhörande skogsmarken äfvensom, om möjligt, från den nuvarande boställsbyggnaden.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med inom öfverintendentsämbetet upprättade förslag af ny boställsbyggnad jämte uthus för tillsyningsmannen öfver Vasamonumentet i Utmeland* på extra stat för år 1909 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af högst 8,500 kronor.

Förstärkning af de till amanuenser och andra extra biträden m. m. å kommerskollegii stat anvisade medel.

18:o) Under åberopande af hvad utskottet under punkt 6:o) härofvän i ämnet anfört, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *förstärkning under år 1908 af de till amanuenser och andra extra biträden, grafkartekontoret, vikariatsersättningar, renskrifning m. m. å kommerskollegii stat anslagna medel* på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag å 7,390 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Ang. förstärkning af de till amanuenser och andra extra biträden m. m. å kommerskollegii stat anvisade medel.
[17.]

Handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering.

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m. på extra stat för år 1909 anvisa

Ang. svenska fartygs registrering.
[18.]

ett belopp af 11,100 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under innevarande år disponera ett belopp af 1,400 kronor.

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 120—127.

Ifrågavarande anslag, hvarmed bestrides kostnaderna för en särskild afdelning inom kommerskollegium för ärenden rörande registrering af svenska fartyg, har beviljats sedan år 1905 till belopp af 7,500 kronor, däraf, såsom af utredningen synes, utgått till arfvode åt en adjungerad ledamot hos kommers-

kollegium	kronor 4,500: —
vikariatsersättning under den adjungerade ledamotens semester	” 187: 50
arfvode åt en amanuens	” 1,500: —
” ” ” ”	” 720: —
ersättning åt extra biträde	” 592: 50
	<hr/>
	Summa kronor 7,500: —

Alltsedan denna afdelning inrättades har densamma ombesörjt det kollegiet påhvilande utgifvandet af den s. k. »Code list», för hvars tryckning årligen af Kungl. Maj:t anvisats 800 kronor från handels- och sjöfartsfonden.

Jämsides med »Code list» har under en följd af år utaf privat person hvartannat år utgifvits en likartad publikation, benämnd »Sveriges skeppslista», innehållande, jämte de hufvudsakligaste af de i »Code list» inflytande uppgifterna, en hel del andra för sjöfarten värdefulla upplysningar om svenska fartyg. Med hänsyn till denna publikations nytta för sjöfarten har densamma enligt Kungl. Maj:ts därom fattade beslut understöds af statsmedel till belopp af för hvardera af de två senaste årgångarna 2,000 kronor. Jämväl detta understöd har på senare tiden anvisats från handels- och sjöfartsfonden.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet vidare inhämtas kommer emellertid »Sveriges skeppslista» icke vidare att utgifvas från privat håll; och har därför Kungl. Maj:t, på framställning af kommerskollegium, af samma skäl, som orsakat publikationens understödande med statsmedel, förordnat, att densamma skall med bibehållet namn och i sig innefattande jämväl »Code list» härefter utgifvas af kommerskollegium, hvarvid för tryckning af skeppslistan det för tryckning af »Code list» årligen anvisade beloppet af 800 kronor ansetts tillräckligt. Däremot tarfvas för skeppslistans utgifvande af kommerskollegium, ehuru densamma i motsats till »Code list» skall utkomma endast hvart annat år,

ökadt arbetsbiträde åt den adjungerade ledamoten. För sådant ändamål måste de å fartygsregistreringsafdelningen anställda amanuensernas arbetstid förlängas och extra biträden anlitas i större utsträckning än hittills. Amanuenserna, hvilka nu tjänstgöra, den, som åtnjuter det större arfvodet 4 till 5 timmar och den andra omkring 2 timmar dagligen, lära emellertid icke utan förhöjdt arvode kunna åläggas utsträckt tjänstgöringstid.

På grund häraf och då Kungl. Maj:t ansett, att samtliga kostnader för fartygsregistreringsafdelningens arbeten, således jämväl tryckningskostnaden för skeppslistan, böra bestridas från samma håll, har Kungl. Maj:t beräknat det erforderliga anslaget för afdelningens arbeten år 1909 till 9,700 kronor, fördeladt på följande sätt:

Arfvode åt den adjungerade ledamoten	kronor 4,500: —
Vikariatsersättning under den adjungerade ledamotens semester	” 187: 50
Arfvode till en amanuens	” 2,000: —
” ” ”	” 1,200: —
Tryckning af skeppslistan	” 800: —
Extra biträde	” 1,012: 50
	<hr/>
	Summa kronor 9,700: —.

Detta innebär alltså en förhöjning af anslaget med 2,200 kronor för år. Men som därigenom bidragen från handels- och sjöfartsfonden till »Code list» och »Sverges skeppslista», hvilka bidrag enligt hvad ofvan sagts kunna beräknas till 1,800 kronor om året, skulle blifva obehöfliga, kommer statsverket genom höjningen af anslaget i verkligheten icke att för ifrågavarande ändamål vidkännas större utgiftsökning än 400 kronor för år.

Som den sista på enskild väg utgifna årgången af skeppslistan utkom år 1905, har Kungl. Maj:t ansett lämpligt, att arbetena inom kommerskollegium med skeppslistan påbörjades redan under år 1907, och har därför anvisat för nämnda år för ändamålet nödiga medel från handels- och sjöfartsfonden. För innevarande år har Kungl. Maj:t från samma fond anvisat medel för skeppslistans tryckande, hvaremot Kungl. Maj:t ansett sig för öfriga kostnader, som icke kunna bestridas af anslaget för året eller 1,400 kronor, böra af Riksdagen äska anslag i sammanhang med framställningen om anslag för år 1909.

Af hvad sålunda anförts finner utskottet den föreslagna höjningen af ifrågavarande anslag väl grundad och får förty hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, till bestridande af kostnader för *handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 11,100 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under innevarande år disponera ett belopp af 1,400 kronor.

Arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium.

Ang. arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium.

[19.]

20:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till beredande af *arfvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 3,000 kronor.

Förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik.

Ang. förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik.

[20.]

21:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och med hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet, sid. 128—133, anföres i ämnet får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad som för innevarande år ägt rum, till *förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 19,760 kronor.

Arbetsstatistiska undersökningar i kommerskollegium.

Ang. arbetsstatistiska undersökningar i kommerskollegium.

21.]

22:o) Med åberopande af hvad under punkt 5:o) här ofvan anförts, får utskottet hemställa,

a) att Riksdagen må på extra stat för år 1909 anvisa för *arbetsstatistiska undersökningar* under nästkommande år ett belopp af 38,900 kronor och

b) till förstärkning af de för arbetsstatistiska undersökningar under innevarande år beviljade medel ytterligare ett belopp af 4,000 kronor.

Arfvode till en vaktmästare hos kommerskollegium.

23:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet (sid. 134—136) i ärendet anført, hemställer utskottet,

Ang. arfvode till en vaktmästare hos kommerskollegium.

[22.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1905—1908 ägt rum, till beredande af *arfvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 800 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

24:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning och i öfverensstämmelse med hvad under en följd af år ägt rum, får utskottet hemställa,

Ang. anslag till väfskolan i Borås.

[23.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1909 anvisa

a) såsom bidrag till upprätthållande af *väfskolan i Borås* — med villkor att från Älfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget — 3,800 kronor; samt

b) såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola 1,000 kronor, under villkor att enahanda belopp varder för ändamålet från nämnda läns landsting eljest tillskjutet.

25:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad statsrådsprotokollet (sid. 137—138) i ärendet innehåller, hemställer utskottet,

Ang. understöd åt föreningen för svensk hemslöjd.

[24.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande af dess verksamhet under år 1909 på extra stat för samma år anvisa ett belopp af 15,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.

Ang. anslag
till handels-
undervisning.
[25.]

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för år 1909 på extra stat anvisa ett anslag af 38,000 kronor, att af Kungl. Maj:t användas till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandels-societetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, samt Malmö högre handelsinstitut, under förutsättning, hvad Göteborgs handelsinstitut beträffar, att Göteborgs stadsfullmäktige, hvad Frans Schartaus handelsinstitut angår, att grosshandelssocieteten i Stockholm och, vidkommande Malmö högre handelsinstitut, att Malmö stadsfullmäktige fortfarande till instituten lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills, samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämna.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 139—145.

Till understöd åt de två förstnämnda handelsinstituten har Riksdagen alltsedan år 1894 på extra stat beviljat anslag, som för hvart och ett af åren 1907 och 1908 utgått med 35,000 kronor. Jämväl för år 1909 synes anslag till nämnda belopp böra utgå till dessa institut.

Beträffande Malmö högre handelsinstitut finner utskottet af den därom förebragta utredningen framgå, att äfven denna handelsundervisningsanstalt är förtjänt af något understöd från statens sida; och har utskottet intet att erinra mot det i sådant afseende äskade beloppet, 3,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må för år 1909 på extra stat anvisa ett anslag af 38,000 kronor, att af Kungl. Maj:t användas till *understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandelssocietetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, samt Malmö högre handelsinstitut*, under förutsättning, hvad Göteborgs handelsinstitut beträffar, att Göteborgs stadsfullmäktige, hvad Frans Schartaus handelsinstitut angår, att grosshandelssocieteten i Stockholm och, vidkommande

Malmö högre handelsinstitut, att Malmö stadsfullmäktige fortfarande till instituten lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills, samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligen bestämma.

27:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1906—1908 ägt rum, för år 1909 på extra stat anvisa ett anslag af 20,000 kronor, att af Kungl. Maj:t användas till *befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar.*

*Ang.
befrämjande
af svenska
alsters afsätt-
ning i ut-
landet.
[26.]*

28:o). Under punkt 27:o) har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att med afseende å den proposition angående export- och handelsstudie-stipendier, som Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen aflåta, till dylika stipendier beräkna å extra stat för år 1909 ett belopp af 40,000 kronor.

*Ang.
export- och
handels-
studie-
stipendier.
[27.]*

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

29:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under återropande af hvad statsrådsprotokollet (sid. 148—151) i ärendet innehåller, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* fortfarande bedrifver sin verksamhet i hufvudsakligen samma form som hittills, samt att föreningens räkenskaper skola för granskning öfverlämnas till Riksdagens revisorer, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 15,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera detsamma.

*Ang.
anslag till
Sveriges all-
männa
export-
förening.
[28.]*

Ang.
 understöd till
 rederiaktie-
 bolaget Nord-
 stjernan för
 uppehållande
 af regelbun-
 den ångfar-
 tygsförbin-
 delse mellan
 Sverige och
 La Plata-
 länderna.
 [29.]

30:o) Sedan Riksdagen såsom understöd till rederiaktiebolaget Nordstjernan för uppehållande under åren 1906—1910 af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och La Plata-länderna år 1906 beviljat ett anslag af 510,000 kronor samt däraf på extra stat anvisat för år 1907 ett belopp af 240,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under år 1906 för ändamålet disponera 120,000 kronor och för år 1908 ett belopp af 90,000 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att under de villkor, som innefattas i ett den 31 december 1906 emellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt rederiaktiebolaget Nordstjernan, å andra sidan, afslutadt kontrakt med vissa i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 angifna ändringar och tillägg, dels af omförmälda anslag å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 90,000 kronor, dels ock såsom tilläggsunderstöd till nämnda bolag för uppehållande under åren 1908—1910 af berörda ångfartygsförbindelse bevilja ett anslag af 145,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 120,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under innevarande år för ändamålet disponera 60,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 152—169.

Efter det rederiaktiebolaget Nordstjernan år 1904 hos Kungl. Maj:t för uppehållande af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och La Plata-länderna anhållit om understöd af statsmedel till belopp af 950,000 kronor, fördeladt på åren 1905—1909 eller 1905—1910, hvilken anhållan förordades af kommerskollegium, beviljade Kungl. Maj:t bolaget för nämnda ändamål för år 1905 understöd från handels- och sjöfartsfonden till belopp af 80,000 kronor samt föreslog 1906 års Riksdag att för bolagets understödjande bevilja ett anslag af 775,000 kronor, hvaraf beräknades för hvartera af åren 1906 och 1907 180,000 kronor, för hvartera af åren 1908 och 1909 150,000 kronor och för år 1910 115,000 kronor.

Med anledning af Kungl. Maj:ts förenämnda framställning, på grund hvaraf Riksdagen visserligen beviljade bolaget understöd men endast till belopp af 510,000 kronor, anförde Riksdagen i skrifvelse den 24 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, bland annat, att Riksdagen i likhet med departementschefen ansåge det vara en viktig förutsättning för en omfattande svensk export till transoceanska länder, att den gjorde sig oberoende af de utländska mellanhänderna; och då för sådant ändamål erfordrades direkta kommunikationsförbindelser, men sådana, åtminstone i början och innan de hunnit blifva upparbetade, måste för de företag, genom

hvilka de åvägabragts, medföra förluster, funne Riksdagen nödig hänsyn till främjandet af landets handel och industri kräfva, att dessa företag bereddës understöd af statsmedel. Det vore utan tvifvel af stor vikt, att den export af svenska produkter till La Plata-staterna, som genom den af rederiaktieaktiebolaget Nordstjernan igångsatta kommunikationsförbindelsen möjliggjorts, fortfarande vidmakthölles och än vidare utvecklades. Då emellertid denna förbindelse icke kunnat uppehållas utan betydliga förluster för bolaget, hade Riksdagen ansett, att understöd af allmänna medel borde beredas bolaget, på det att det samma måtte kunna fullfölja sin verksamhet, som, om än till en början förlustbringande, dock borde kunna, sedan det uti ifrågavarande länder redan vunna marknadsfältet blifvit vidgadt, visa sig lönande. I likhet med Kungl. Maj:t ansåge Riksdagen, att statsunderstödet borde utgå under fem år, men hade Riksdagen däremot funnit de af Kungl. Maj:t föreslagna beloppen alltför höga. Riksdagen hölle nämligen före, att subventionen, som syntes böra utgå med visst belopp för hvarje resa fram och åter och, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, minskas för de tre sista åren af femårsperioden, lämpligen kunde bestämmas till 20,000 kronor för resa under åren 1906 och 1907 samt till 15,000 kronor för resa under åren 1908, 1909 och 1910, eller, efter beräkning af sex resor om året fram och åter, under hvar och ett af de två första åren 120,000 kronor och under hvar och ett af de tre senare 90,000 kronor, tillsammans 510,000 kronor.

Angående de närmare villkoren för åtnjutandet af det af Riksdagen beviljade understödet upprättades i enlighet med af Riksdagen pröfvade grunder kontrakt mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt bolaget, å andra sidan, därvid bestämdes, bland annat, *dels* att den sista hamn, hvori varor för befraktning intoges vid resa till La Plata-länderna, skulle vara svensk *och dels*, med anledning af bolagets farhåga att utan större understöd än det beviljade icke kunna uppehålla linjen, att för sådant fall, och om tilläggsunderstöd ej skulle beviljas, bolaget ej vore skyldigt att fortsätta med linjens uppehållande längre tid än till och med det år, hvarunder senast före juni månads slut kontraktet blifvit uppsagdt.

Bolaget har nu uppehållit La Plata-linjen under åren 1905, 1906 och 1907. Därvid har bolaget, trots statsunderstödet, åsamkats förlust, som för de två första åren enligt linjens räkenskaper uppgår till något öfver respektive 150,000 och 148,000 kronor samt för år 1907, för hvilket år räkenskaperna ej ännu äro afslutade, kan beräknas öfver-

stiga 125,000 kronor. Bolaget är därför betänkt på att jämlikt sistberörda i kontraktet intagna bestämmelse uppsäga kontraktet.

Orsakerna till det ogynnsamma resultatet af linjens drift anser bolaget hufvudsakligen vara *dels* kontraktsbestämmelsen om den sista lastningshamnens under utresan egenskap af svensk *och dels* den omständigheten, att bolaget på grund af kontraktet är förhindradt att låta sina ångare på utresan medtaga last till hamn i Brasilien.

Emellertid har bolaget förklarat sig villigt att, om det nu äskade tilläggsunderstödet beviljas samt bolaget befrias från berörda villkor i afseende å den sista lastningshamnen samt berättigas att låta sina ångare på resa till La Plata-länderna anlöpa hamn i Brasilien, fortfarande uppehålla linjen under hela den i kontraktet bestämda tiden samt att förty låta bestämmelsen om bolagets uppsägningsrätt utgå ur kontraktet. Därjämte har bolaget, som anser, att en ökning af linjens tonnage skulle medföra gynnsammare resultat såväl för linjen som för den svenska exporten på La Plata-länderna, förklarat sig ämna, därest bolaget kommer att fortfarande uppehålla linjen, söka därå insätta flere ångfartyg än som hittills därå af bolaget engagerats.

Förslag till ändring af kontraktet i den af bolaget angifna riktning har ock framlagts och af departementschefen förordats.

Af utredningen finner utskottet framgå, att La Plata-linjen, såsom ock förväntades vid beviljandet af statsunderstöd för densamma, väsentligt bidragit till höjande af den svenska exporten på Argentina och angränsande länder. Då nu finnes skäl befara, att denna för landet synnerligen lofvande export genom linjens upphörande skulle lida svårt afbräck, samt de ekonomiska uppoffringar, som för linjens uppehållande måste göras, icke i så hög grad, som hittills varit fallet, böra drabba enskilda, anser utskottet sig böra tillstyrka förhöjdt statsunderstöd för ifrågakvarande linje; och har utskottet icke något att erinra mot det belopp, som i sådant afseende äskats.

De af Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i villkoren för statsunderstödet åtnjutande hafva icke heller, med hänsyn till hvad därom i statsrådsprotokollet anförts, gifvit utskottet anledning till annan erinran, än att i det föreslagna kontraktet böra införas bestämmelser därom, att frakten från utländsk lastningshamn icke får sättas lägre än från svensk hamn för varor af samma slag.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, under de villkor, som innefattas i det den 31 december 1906 emellan Kungl.

Maj:t och kronan, å ena, samt rederiaktiebolaget Nordstjernan, å andra sidan, afslutade kontrakt med af departementschefen enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 däri förordade ändringar och tillägg,

a) af det utaf Riksdagen såsom *understöd till rederiaktiebolaget Nordstjernan* för uppehållande under åren 1906—1910 af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och La Plata-länderna redan beviljade anslag å 510,000 kronor å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 90,000 kronor,

b) såsom *tilläggsunderstöd till nämnda bolag* för uppehållande under åren 1908—1910 af berörda ångfartygsförbindelse bevilja ett anslag af 145,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 120,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under innevarande år för ändamålet disponera 60,000 kronor.

31:o) Sedan 1907 års Riksdag *dels* såsom understöd åt aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet för uppehållande gemensamt med det danska »östasiatiska kompagni» af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Danmark, å ena, samt Ostasien, å andra sidan, beviljat såsom förslagsanslag ett belopp af högst 1,850,000 kronor, att, på de villkor Kungl. Maj:t i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uti statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 7 maj 1907 angifna grunder kunde finna skäligt föreskrifva, för en tid af fem år, räknadt från den dag, någon bolaget tillhörig ångare först afginge från Sverige till Ostasien, till bolaget utbetalas med belopp, motsvarande de af bolaget för dess fartyg erlagda afgifter i Suezkanalen, dock ej öfverstigande för år räknadt 370,000 kronor; *dels ock* till beredande af sådant understöd åt bolaget för åren 1907 och 1908 af nämnda anslag å extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af högst 470,000 kronor, samt kontrakt angående understödets åtnjutande i öfverensstämmelse med omförmälda grunder numera mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt bolaget, å andra sidan, upprättats, får utskottet, med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 170—178, innehåller i ärendet, hemställa,

Ang. understöd till aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet för uppehållande af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Danmark, å ena, samt Ostasien, å andra sidan.

[30.]

att Riksdagen må under de villkor, som innefattas i det i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13

januari 1908 omförmälda emellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt *aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet*, å andra sidan, avslutade kontrakt, af det utaf Riksdagen under dylik förutsättning såsom *understöd till nämnda bolag* för uppehållande gemensamt med det danska »östasiatiska kompagni» under en tid af fem år af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Danmark, å ena, samt Ostasien, å andra sidan, beviljade förslagsanslag å högst 1,850,000 kronor för gäldande af de utaf det svenska bolaget för dess fartyg erlagda afgifter i Suezkanalen å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af högst 370,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

32:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

Ang. anslag till bergsskolorna.
[31.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1905—1908 ägt rum, å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 23,000 kronor, att till brukssocietetens fullmäktige i järnkotoret utbetalas såsom bidrag till *uppehållande af undervisningen vid bergsskolorna i Filipstad och Falun*, under villkor att skolorna under år 1909 fortsätta sin verksamhet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 januari 1904 angifna plan, hvarom Kungl. Maj:t torde vilja genom inspektion af sakkunnig person sig förvissa.

Anordnande af fabriksinspektion.

33:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

Ang. anslag för anordnande af fabriksinspektion m. m.
[32.]

att Riksdagen må för *anordnande af fabriksinspektion* på extra stat för år 1909 anvisa

a) till *aflöning åt åtta yrkesinspektörer* 40,000 kronor med 5,000 kronor till en hvar, för år räknadt,

- b) till *arfvode* åt en *assistent* i *kommerskollegium* 3,000 kronor,
 c) till bestridande af kostnaden för *skrifbiträden* och likartade utgifter äfvensom för *hyra, uppvärmning, belysning och städning* af expeditiionslokal 12,000 kronor samt
 d) till Kungl. Maj:ts förfogande för godtgörelse åt *tillfälligt förordnade inspektörer* 2,000 kronor, eller tillhopa 57,000 kronor.

Ersättning till sjömanshusen.

34:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad i afseende härå blifvit till statsrådsprotokollet (sid. 180—181) anfördt, hemställer utskottet, *Ang. anslag för ersättning till sjömanshus.*

[33.]

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1900—1908 ägt rum, må å extra stat för år 1909 under benämning »*ersättning till sjömanshusen*» anvisa ett anslag af 30,000 kronor för beredande åt sjömanshusen af skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter, dock under villkor, att aflöningarna till tjänstemännen vid sjömanshus, som erhåller sådan ersättning, icke må utan kommerskollegii medgifvande höjas.

Förstärkning af arbetskrafterna hos statistiska centralbyrån.

35:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning samt med åberopande af hvad statsrådsprotokollet (sid. 181—185) i ärendet innehåller, får utskottet hemställa, *Ang. arfvode till en e. o. aktuarie m. m.*

[34, 35.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum,

- a) till *arfvode* åt en *extra ordinarie tjänsteman* i *statistiska centralbyrån* med enahanda aflöningförmåner, som nu äro med befattning såsom aktuarie i ämbets-

verket förenade, anvisa på extra stat för år 1909 ett anslag å 3,000 kronor, samt

b) till förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden hos samma ämbetsverk samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anslagna medel på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag å 18,000 kronor.

Brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm.

Ang.
brandförsäk-
ring af opera-
byggnaden i
Stockholm.

36:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[36.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart af åren 1900—1908 ägt rum, till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremie för brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm, anvisa ett extra anslag för år 1909 af 18,314 kronor.

Extra lönetillägg för vissa tjänstemän och betjante.

Ang.
extra löne-
tillägg.
[37.]

37:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 37 föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1909 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 119,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagens lopp afgifva särskildt utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Mellanfolkliga arbetsamtet i Basel.

38:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet (sid. 186—187) blifvit i ärendet anfördt, hemställer utskottet,

*Ang. anslag
till mellan-
folkliga arbets-
amtet i Basel.*

[38.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, såsom bidrag till *det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 750 kronor.

Stockholm den 21 februari 1908.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

vid *punkt 4 mom. 1:o*) (angående tullverkets stater för år 1909):

af herrar *D. Persson, K. Starbäck* och *J. T. Larsson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Beträffande inrättandet — — — — minskning af detsamma.

Vidkommande herr Lindblads m. fl.:s ofvannämnda motion — — — — 15,000 kronor.

Utskottet biträder visserligen den af departementschefen år 1907 sålunda uttalade uppfattningen, att den kostnadsfria ledigheten bör tillkomma ofvan angifna klasser af bevakningsbetjante, icke såsom en ovillkorlig rätt, utan såsom en förmån, hvilken efter pröfning i hvarje särskildt fall af de därför talande omständigheterna må kunna dem beredas, men då antalet ifrågavarande betjante dels genom sistlidet års Riksdags beslut ej obetydligt ökats, dels genom bifall till Kungl. Maj:ts af utskottet nu tillstyrkta förslag skulle komma att ytterligare ökas, torde med hänsyn till hvad generaltullstyrelsen i sin ofvan omnämnda skrifvelse anført få anses ådagalagd, att det nuvarande beloppet icke är för därmed afsedda ändamålet tillräckligt. Utskottet, som emellertid icke tilltror sig att bedöma, huruvida en höjning af anslaget till det af motionärerna föreslagna beloppet må vara af behovet påkalladt, anser sig därför böra endast på det sätt tillstyrka bifall till motionen, att af det å aflöningsstaten för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning uppförda anslag till vikariatsersättning, extra biträden m. m. måtte för beredande af kostnadsfri ledighet åt bevakningsbetjante, som ej äro berättigade till semester, på sätt generaltullstyrelsen i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t angående 1908 års stater hemställt, få utgå ett till högst 22,000 kronor förhöjdt belopp. Då sistberörda anslag emellertid är af förslagsanslags natur, anser utskottet den sålunda tillstyrkta, jäm-

förelsevis mindre betydande förhöjningen af det belopp, som skulle få till ifrågavarande ändamål användas, icke böra föranleda höjning i aflöningsstaten.

Kungl. Maj:ts förslag — — — utan erinran.

Hvad Kungl. Maj:t — — — — böra tillstyrka.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

1:o) med anledning af herr Lindblads m. fl.:s ofvannämnda motion medgifva, att af det å aflöningsstaten för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning uppförda förslagsanslag till vikariatsersättning, extra biträden m. m. må för beredande af kostnadsfri ledighet åt bevakningsbetjante, som ej äro berättigade till semester, utgå ett till högst 22,000 kronor förhöjdt belopp, samt med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet — — — direkt af tullmedlen»;

vid *punkt* 8 (angående motion i fråga om yrkesinspektörernas reseersättning):

af herr *H. R. Törneblad*h,

af herrar *D. Persson*, *E. Hammarlund*, *K. Starbäck*, *J. T. Larsson* och *A. Ekman*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»På sätt — — till densamma.

Det nya resereglemente, i afvaktan på hvars utfärdande man lärer få antaga att 1905 års Riksdag icke ansåg sig böra medgifva yrkesinspektörerna rätt till rese- och traktamentsersättning enligt tredje klassen, har nu utkommit; och äro bemälda tjänstemän, såsom af motionärerna påpekats, fortfarande upptagna i fjärde klassen. Med hänsyn såväl till den synnerligen stora vikten af yrkesinspektörernas arbete och de fordringar, som i följd häraf måste ställas på deras kompetens som ock till den omständigheten att åtskillige tjänstemän, hvilkas arbete måste anses åtminstone icke betydelsefullare för det allmänna än yrkesinspektörernas och som icke behöfva äga större kompetens än dessa, äro upptagna i tredje klassen, synes skäligen anledning icke förefinnas

till att ej yrkesinspektörerna böra åtnjuta samma förmån. Med afseende härpå och i betraktande af vikten däraf, att yrkesinspektörerna beredes så själfständig ställning som möjligt, anser sig utskottet böra förorda motionen och hemställer alltså,

att Riksdagen, i anledning af herr Kvarnzelius' m. fl:s förevarande motion, må för sin del besluta, att yrkesinspektör vid sina tjänsteresor skulle åtnjuta rese- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente.»

BILAGOR.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1908 års riksstat anslår:						
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.		Summa.		
		Friheter.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
17,000	—	—	—	17,000	—	Departementschefen .....
68,800	—	—	—	68,800	—	Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli. Ökas med .....
122,100	—	—	—	122,100	—	Kammarkollegium .....
144,700	—	—	—	144,700	—	Statskontoret .....
280,000	—	—	—	280,000	—	Stämpelomkostnader, <i>förslagsanslag</i> .....
270,000	—	—	—	270,000	—	Kostnader för allmänna bevilningens uttaxering, Mynt- och kontrollverken .....
20,300	—	—	—	20,300	—	Omkostnader för kontrollverket, <i>förslagsanslag</i> .....
15,000	—	—	—	15,000	—	Kammarrätten. Nuvarande belopp .....
191,900	—	—	—	191,900	—	Ökas med .....
45,100	—	—	—	45,100	—	Öfverintendentensämbetet .....
4,146,100	—	—	—	4,146,100	—	Tullverket, <i>förslagsanslag</i> att af tullmedlen direkt Ökas med .....
2,900,000	—	—	—	2,900,000	—	Ersättning till städerna för mistad tolag, <i>förslags-</i> Kommerskollegium. Nuvarande belopp .....
85,110	—	—	—	85,110	—	Ökas med .....
33,000	—	—	—	33,000	—	Bergsstaten .....
						Statistiska centralbyrån:
						Aflöningsmedel för statistiska centralbyrån .....
						<i>Reservationsanslag:</i>
						Till bibliotekets underhållande .....
						» arfvoden åt tillfälliga biträden samt till
						» officiella statistiska trycket .....
						» en statistisk tidskrift .....
						» utarbetande af en aflönings- och pensions-
T:pt	8,408,710	—	—	8,408,710	—	

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva yttrande.

Litt. A.

riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.		Summa.	
				Frikheter.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.							
Nuvarande belopp	68,800: —	17,000	—	—	—	17,000	—
	1,500: —	70,300	—	—	—	70,300	—
		*) 122,100	—	—	—	122,100	—
		144,700	—	—	—	144,700	—
		280,000	—	—	—	280,000	—
<i>förslagsanslag</i>		270,000	—	—	—	270,000	—
		20,300	—	—	—	20,300	—
		15,000	—	—	—	15,000	—
	191,900: —						
	65,000: —	*) 256,900	—	—	—	256,900	—
		45,100	—	—	—	45,100	—
utgå. Nuvarande belopp	4,146,100: —	4,372,700	—	—	—	4,372,700	—
	226,600: —	2,900,000	—	—	—	2,900,000	—
<i>anslag</i>							
	85,110: —						
	9,290: —	94,400	—	—	—	94,400	—
		33,000	—	—	—	33,000	—
	28,400: —						
	1,500: —						
vikariatsersättningar	20,000: —						
	17,300: —						
	1,400: —						
statistik	1,000: —	69,600	—	—	—	69,600	—
	41,200: —						
		Transport	8,711,100	—	—	8,711,100	—

1908 års riksstat anslår:					
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.		Summa.	
		Friheter.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
T:pt 8,408,710	—	—	—	8,408,710	—
78,500	—	—	—	78,500	—
11,500	—	—	—	11,500	—
8,700	—	—	—	8,700	—
50,000	—	—	—	50,000	—
250,000	—	—	—	250,000	—
44,670	—	30	—	44,700	—
10,000	—	—	—	10,000	—
1,100,000	—	—	—	1,100,000	—
6,000	—	—	—	6,000	—
135,000	—	—	—	135,000	—
55,000	—	—	—	55,000	—
50,000	—	—	—	50,000	—
80,047	—	—	—	80,047	—
32,000	—	—	—	32,000	—
60,000	—	—	—	60,000	—
S:a 10,380,127	—	30	—	10,380,157	—

Befrämjande i allmänhet af slöjderna .....
 Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart .....
 Befrämjande i allmänhet af bergsbruket .....
 Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus
 Byggnader och reparationer, *reservationsanslag* .....
 Städernas friheter, *förslagsanslag* .....
 Observations- och uppbördsprocenter m. m., *förslags-*
 Kontroll å tillverkningsavgifter, *förslagsanslag* .....
 Till bestridande af kostnader för finansdepartementets
 Restitutioner, *förslagsanslag* .....
 Ålderstillägg, *förslagsanslag* .....
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
Ökas med .....
 Extra utgifter, *reservationsanslag* .....
 Kungl. operan .....

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.		Summa.	
				Friheter.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	8,711,100	—	—	—	8,711,100	—
		78,500	—	—	—	78,500	—
		11,500	—	—	—	11,500	—
		8,700	—	—	—	8,700	—
	i Stockholm, förslagsanslag	50,000	—	—	—	50,000	—
		250,000	—	—	—	250,000	—
		44,670	—	30	—	44,700	—
	anslag	10,000	—	—	—	10,000	—
		1,100,000	—	—	—	1,100,000	—
	bankbyrå, förslagsanslag, högst	6,000	—	—	—	6,000	—
		135,000	—	—	—	135,000	—
		55,000	—	—	—	55,000	—
		50,000	—	—	—	50,000	—
	anslag. Nuvarande bolopp	80,047	—	—	—	80,047	—
		57	—	—	—	57	—
		80,104	—	—	—	80,104	—
		32,000	—	—	—	32,000	—
		60,000	—	—	—	60,000	—
	Summa	10,682,574	—	30	—	10,682,604	—

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Sjunde hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Finansdepartementet.		
<i>Statskontoret:</i>		
Till ersättning för af statskontoret gjorda förskott	198,258	—
<i>Tullverket:</i>		
Till uppehållande på förordnande under år 1909 af en notarietjänst å generaltullstyrelsens kanslibyrå äfvensom af två revisorstjänster och en aktuarietjänst å styrelsens revisionsbyrå ... 12,000: —		
» förstärkning af arbetskrafterna i generaltullstyrelsens kameralbyrå	2,000: —	
» bestridande af kostnader för generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå, att af tullmedlen direkt utgå	24,500: —	38,500
<i>Öfverintendentsämbetet:</i>		
Till underhåll och reparationer af publika byggnader 50,000: —		
» uppförande af ett nytt landsstatshus i Härnösand 100,000: —		
» utförande af underhållsarbeten vid Borgholms slottsruin	5,000: —	
» uppförande af ny boställslägenhet för tillsyningsmannen öfver Vasamonumentet vid Utmeland i Dalarne, <i>förslagsanslag</i> , högst	8,500: —	163,500
<i>Kommerskollegium:</i>		
Till förstärkning under år 1908 af de till amanuenser och andra extra biträden, grufkartekontoret, vikariatsersättningar, renskrifning m. m. anslagna medel	7,390: —	
Transport	7,390: —	400,258

		Kronor.	ö.
	Transport	7,390: —	400,258 —
Till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering		11,100: —	
» beredande af arvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium		3,000: —	
» förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik		19,760: —	
» arbetsstatistiska undersökningar		38,900: —	
» förstärkning af de för sådana undersökningar för år 1908 beviljade medel		4,000: —	
» arvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium		800: —	84,950 —
<i>Befrämjande i allmänhet af slöjderna:</i>			
Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola		4,800: —	
» till uppehållande af föreningens för svensk hemslojd verksamhet under år 1909		15,000: —	19,800 —
<i>Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart:</i>			
Till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandels societetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut samt Malmö högre handelsinstitut		38,000: —	
» befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar		20,000: —	
» handelsstipendier	*)	40,000: —	
Bidrag till Sveriges allmänna exportförenings verksamhet under år 1908		15,000: —	
Till understöd till rederiaktiebolaget Nordstjärnan för uppehållande under åren 1906—1910 af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och La-Plataländerna		90,000: —	
Såsom tillägsunderstöd till nämnda bolag för uppehållande under åren 1908—1910 af berörda ångfartygsförbindelse		120,000: —	
Till understöd till aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet för uppehållande af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Ostasien, högst		370,000: —	693,000 —
	Transport		1,198,008 —

*) Af Kungl. Maj: föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva yttrande.
Bih. till Riksd. Prot. 1908. 4 Saml. 1 Afd. 8 Häft.

	Kronor.	ö.
Transport	1,198,008	—
<i>Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:</i>		
Till bergsskolorna i Filipstad och Falun	23,000	—
<i>Fabriksinspektionen:</i>		
Till anordnande af fabriksinspektion	57,000	—
<i>Sjömanshusen:</i>		
Till ersättning åt sjömanshusen	30,000	—
<i>Statistiska centralbyrån:</i>		
Till arfvode åt en extra ordinarie tjänsteman i statistiska centralbyrån	3,000: —	
» förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden därstädes m. m. anslagna medel	18,000: —	21,000
<i>Diverse anslag:</i>		
Till brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm ...	18,314: —	
» beredande af extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk och kårer, <i>förslagsanslag</i>	*) 119,000: —	
Bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel	750: —	138,064
Summa	1,467,072	—

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet frändeles kommer att afgifva yttrande.

Rättelse

I *statsutskottets utlåtande n:o 5* sid. 93 rad. 12 uppifrån och följande

står:

Anm. 2. Tygförvaltare och departementsskrifvare äga för åtnjutande af första ålderstillägget räkna sig föregående tjänstetid i båda dessa beställningar eller som fabriksförvaltare tillgodo.

Tygförvaltare i Stockholm och departementsskrifvare skola, för åtnjutande af andra ålderstillägget, hafva, efter första ålderstilläggets erhållande, tjänstgjort 5 år i sagda beställningar eller i sådan fabriksförvaltarbeställning, med hvilken rätt till 2 ålderstillägg är förenad.

läs:

Anm. 2. Tygförvaltare och departementsskrifvare äga för åtnjutande af ålderstillägg räkna sig föregående tjänstetid i endera af dessa beställningar eller som fabriksförvaltare till godo.

Rättelse.

I statsutskottets utlåtande n:o 8, sid 10, rad. 14 nedifrån

står: »öfriga utgifter skulle;»

läs: »öfriga utgifter — kostnaderna för olycksfalls- och sjukkassestatistiken oberäknade — skulle.»
